

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

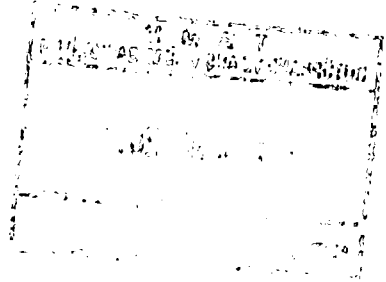
Sayı: 4391

Tarih: 21.11.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dini açıdan faaliyet yürüten kurumların devlet bünyesinde ve emrinde çalışmasının yarattığı sorunların belirlenmesi adına Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105 'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Altan TAN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Din devlet ilişkileri tarihin ilk dönemlerinden beri en fazla tartışılan, iktidarları belirleyen, toplumlarda büyük çalkantılar meydana getiren olayların başında yer almaktadır. Dinin devletin emrinde olmasıyla ilgili bir izahat yoktur. Ama tarih boyunca en büyük tartışma ve dinlerin felaketi, dinin devletin ve statükonun emrine girmesi olmuştur.

Bu konuda ilk büyük felaket Yahudilikte olmuştur. Yahudi hahamlar faizcilikten, bankerlikten, kendi yargı yetkilerini kötüye kullanmaya kadar her türlü ilişkileri azıtma noktasına getirdiklerinde Hazreti İsa gelmiştir ve Hz İsa'nın esas görevi Yahudi şeriatını aslına döndürmektir. Ama maalesef aynı felaket Hristiyanlığında başına gelmiştir. Milattan sonra 313 yılında Milano fermanıyla Hristiyanlık din olarak kabul edilmiştir. Roma İmparatorluğu tarafından tanınmıştır ama o güne kadar gladyatörlere parçalatılan Hristiyanlar ve Hristiyanlık akidesi maalesef Roma'nın putperest pagan inancı içerisinde orijinalitesini kaybetmiştir.

İslam tarihinde bu acı tecrübeler Emeviler döneminde başlar. İlk olarak düzenli orduların kurulması, dinin devletin emrine girmesi Muaviye'den itibaren Yezid dönemi ve ondan sonra Abbasi döneminde de devam eder. Buna bütün İslam âlimleri karşı çıkarlar. İmamı Azam Abbasi halifesinin resmi görevini kabul etmez. Bu 'haramdır' der ve işkence altında ölür. İmamı Şafii'nin de İmamı Hanbel'in de başına gelen aynı şeydir. İmamı Malik yine aynı şekilde 'Zorla alınan biat biat değildir' fetvasını verince kendine halife diyen padişah gayrimeşru duruma düşer ve İmamı Malik'in işkencede bir kolu sakatlanır. İmamı Gazali Selçuklu Sultanı Sencer'in davetine katılmaz ve saraya sultan sofrasına oturmaz. Caferi Sadık ve 12 imam da yine Şii fıkında aynı yolu takip ederler.

Osmanlıda ise Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde devletim emrinde bir şeyhülislamlık makamı kurulur ve sadrazamın da altında bir statüye tabidir. Yani padişah ve sadrazam onu istediği zaman azleder istediğinde de kellesini alabilir. İktidardan, güçten ve mevkiden azade bir inanç olmayınca egemenlerin istedikleri noktasında bir din ve fetva dönemi devreye girer. Bir Osmanlı padişahı III. Mehmet 19 tane kardeşini katleder, buna da fetva almıştır.

Yine aynı şekilde Cumhuriyetten sonraki dönemde de cumhuriyet Osmanlının bu Şeyhülislamlık makamını önce evkaf vekâleti, bakanlığı olarak kurar sonra ise diyanet işleri teşkilatı kurulur. Bu dinin emrinde bir devlet anlayışıdır. Öyle bir din ki, 1932'de ezan Türkçeleştirilir. Dersim, Şeyh Said, Ağrı olayları olur, on binlerce insan öldürülür. İskilipli Atıf Hoca, Maşallah Ali Efendi idam edilir ama o dönemdeki Diyanet İşleri başkanından ses çıkmaz.

Dinin devlet elinden çıkarılması gerekmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. Şeyh Edebali, İmam Gazali, Şahı Nakşibendi, Ahmet Yesevi, Yunus Emre, Muhiddini Arabi ve Süleyman Çelebi'den hiçbirisi devlet emrinde çalışmamışlardır. Âlimin hür olması gerekmektedir. Onun için bugün ısrarla savunduğumuz Diyanet İşleri Başkanlığı ya lağvedilmeli ya da Türkiye'deki tüm inançları kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Din hizmeti sivil alana bırakılmalı, bu hizmeti görececek cemaatler, gruplar, kuruluşlar ve mezhepler özgürce çalışmalı ve bu noktada devlet bütün dinlere, mezheplere, inançlara aynı mesafede olmalıdır. Diyanet İşleri Yozgat'taki Hanefiye de, Diyarbakır'daki Şafiye de, Iğdır'daki Şii'ye de, Dersim'deki Aleviye de eşit şekilde hizmet verebilecek konuma gelmelidir. Ya da her inancın kendi kendini yönetmesi ve finanse edebilmesi için Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması kanunun iptal edilmesi gerekmektedir.

1. Pervin BULDAN
BDP İğdır Milletvekili

2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil ZOZANİ
BDP Hakkari milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

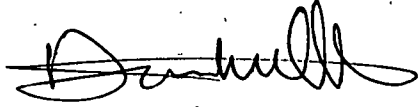
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

15. Sebahat TUNCEL
BDP İstanbul Milletvekili

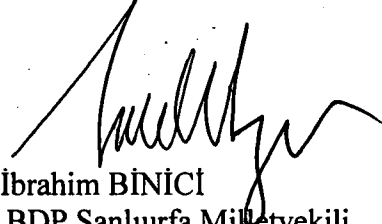
16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdağ ÜÇER
BDP Van Milletvekili